

היום נלמד בעזרת ה':

נדרים דף יב

(המשך מהדף הקודם)

הרי עלי בבשר זבחי שלמים: האומר 'כבר זה עלי בבשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים' האם נחשב נדר או לא?

קושיא: אי דקאמר בהדין לישנא: אם הוא אומר בלשון זו ודאי שאין זה נדר, כי בשר קרבן שלמים לאחר זריקת הדם מותר באכילה אפילו לבעלים (= שהביא את הקרבן)?

אלא כגון: מדובר שמונחים לפניו בשר זבחי שלמים ובשר היתר (חולין) ואמר על הכבר 'זה כזה' (= בבשר). **צורה זו של נדר נקראית 'התפסה' - הוא מתפיס את האיסור שבדבר האחד בדבר השני.** הספק הוא: האם הוא התכוין להתפיס בעיקר קרבן שלמים דהיינו לפני שזרקו את דמו שהבשר אסור באכילה, או שהוא מתכוין להתפיס במצב העכשוי לאחר זריקת הדם שהוא מותר באכילה.

ת"ש נותר ופיגול: במשנה שלנו כתוב שהאומר 'כבר זה נותר' הרי זה נדר ואסור לאוכלו. והרי איסור 'נותר' הוא על בשר קרבן לאחר זריקת הדם שהוא מותר באכילה אלא שהוא נשאר לאחר זמן אכילתו ואז אסור לאוכלו.

ואמנם ברור שהוא לא התכוין להתפיס באיסור נותר עצמו, מכיון שישנו כלל שאי אפשר להתפיס 'בדבר האסור' דהיינו באיסור שלא בא מכח נדר, כגון איסור נותר שהוא איסור חיצוני לנדר של הקרבן. אלא בהכרח שהוא התכוין להתפיס בעיקר הקרבן דהיינו עוד קודם לזריקת הדם שאז היה הבשר אסור באכילה מכח הנדר.

בנותר של עולה: מדובר בבשר של קרבן עולה שמעולם לא היה לו התר באכילה כי עולה נשרפת כליל. ולכן יתכן שהמתפיס בנדר מתפיס באמת במצב העכשוי ולא בעיקר הקרבן.

קושיא: אם כן מדוע נקטה המשנה 'נותר', היה עליה לכתוב 'בשר עולה' אפילו שהוא לא נותר, שהרי הוא אסור באכילה?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

תירוץ: היינו חושבים שהמתפיס בבשר עולה שנותר לא חל הנדר, כי כוונתו לאיסור נותר שבבשר ולא לאיסור האכילה שבעיקר הקרבן – ואז הנדר אינו חל כי אי אפשר להתפיס בדבר האסור (באיסור חיצוני). קמ"ל שהנדר חל כי כוונת הדברים היא לאיסור שבנדר (איסור אכילת בשר העולה).

כיום שמת בו אביו: הגמרא מבינה שמדובר שכשמת אביו היה זה ביום ראשון בשבוע הראשון של חודש ניסן, ואז הוא נדר שבאותו היום לא יאכל בשר. אבל בשנים הבאות הוא אכל בשר באותו יום, ולאחר כמה שנים ביום ראשון בשבוע הראשון של ניסן הוא שוב אמר 'יום זה עלי כאחד בשבוע ראשון של ניסן' – הוא אסור באתו יום בבשר.

והרי כבר עברו כמה ימי ראשון כאלה שאכל בהם בשר, ומדוע הנדר חל? אלא בהכרח שהוא מתפיס 'בעיקר היום הזה' דהיינו בשנה שמת בו אביו שאז נדר. מכאן ראייה שהמתפיס מתפיס בעיקר הדבר.

תירוץ: מדובר שמהשנה שמת אביו ואילך, בכל שנה הוא היה נודר ביום ראשון בשבוע ראשון של ניסן שלא לאכול בשר. (ולכן אפילו אם עבשיו הוא עומד בשאר ימי השבוע ואומר יום זה יהא אסור עלי כיום ראשון וכו', הוא נאסר. -תוס' ר"ד).

נחלת אהרון וכתרומתו: האומר 'כבר זה עלי כחלת אהרון' (= הפרשת חלה המופרשת לכהן מהעיסה) או שאמר 'כתרומתו' (תרומה המופרשת לכהן מהפירות והירקות) – אין זה נדר כי זהו דבר האסור ולא דבר הנדור (אפילו שהאיסור אכילה לזרים שבחלה ובתרומה נעשה על ידי דיבור? מכיון שאיסור זה אינו איסור לכל אלא רק לזרים אינו נחשב לדבר הנדור אלא לדבר האסור -ר"ן).

הגמרא מדייקת שאם אמר 'כבר זה עלי כתרומת לחמי תודה' (קרבן תודה מגיע עם 4 סוגי לחמים - מכל סוג עשרה, ומכל מין ומין מפריש אחד תרומה לכהן) – הנדר חל. והרי תרומת לחמי תודה נעשית אחרי זריקת הדם (כיון שלחמי התודה נהיים מותרים באכילה רק לאחר זריקת הדם, הדרך היא להפריש אותם לאחר הזריקה), ובכל אופן הנדר חל – אפילו שלאחר הזריקה שהם מותרים באכילה מצד הנדר, כל האיסור לזרים לאכול אותם זה רק בגלל התרומה שהיא 'דבר האסור' ולא 'דבר הנדור'. מוכח מכאן שהמתפיס מתפיס בעיקר הנדר (קודם לזריקת הדם שאז היו הלחמים אסורים מצד הנדר) ולא במצב העכשוי!

דחייה (להוכחה): הדיוק הוא לא על 'לחמי תודה', אלא שאם אמר 'כתרומת הלשכה' (בלשכה היו מונחים מעות מחצית השקל שנאספו מכל ישראל, והגזבר תורם מהם לתוך שלוש קופות) - הנדר חל.

קושיא: אבל תרומת לחמי תודה: אבל לפי זה באמת אם אמר 'כתרומת לחמי תודה' - הנדר לא חל, כי הוא התפיס במצב העבשוי שהם אסורים רק בגלל התרומה שהיא 'דבר האסור' ולא 'דבר הנדור'.

אך אם כן מדוע הברייתא כתבה 'כחלת אהרון וכתרומתו' ולא 'כלחמי תודה'? והרי בלחמי תודה יש חידוש גדול יותר: שאפילו שבעיקרם היו אסורים קודם לזריקת הדם בגלל דבר הנדור (= הקרבן עצמו), בכל אופן הנדר לא חל כי הוא מתפיס כפי המצב העבשוי דהיינו לאחר התרומה שאז הם אסורים רק בגלל דבר האסור. וכל שכן חלה תרומה שהנדר לא יחול כי הם דבר האסור שלא היו מעולם דבר הנדור?

תירוץ: הא קמשמע לן: במילה 'כתרומתו' שאמרה הברייתא מונח גם תרומת לחמי תודה שהנדר לא חל בה.

תירוץ נוסף:

תרומת לחמי תודה נמי קודם זריקת דמים: אפשר להפריש תרומת לחמי תודה קודם זריקת הדמים (כדלהלן) ואז הוי 'דבר הנדור'. ולכן לא כתבה הברייתא 'תרומת לחמי תודה' כלל, כי יש מצב שהם דבר הנדור ויש מצב שהם דבר האסור.

כגון דאפרשינהו בלישה: הוא הפריש את התרומת לחמים עוד לפני האפייה כשהם עדיין היו בצק. הגמרא מביאה ראיה שאפשר להפריש בלישה:

לחמי תודה שאפאן בארבע חלות: במקום לעשות ארבעים חלות הוא עשה ארבע חלות גדולות (אחת לכל מין) – יצא ידי חובה.

קושיא: ~~הכתב והא בעינן ארבעים:~~ והרי צריך 40 חלות? תירוץ: זהו רק למצוה אבל לא לעיכובא.

קושיא: והרי צריך להפריש מהם תרומה? ואי אפשר לומר שיפריש חלה אחת על כולם (= חדא ריפתא), כי לומדים מפסוק שאי אפשר להפריש מקבן אחד על חבירו, וכל סוג חלה הוא מין קרבן בפני עצמו.

וגם אי אפשר לומר שיפריש פרוסה מכל חלה, כי מהלימוד הנ"ל לומדים גם שצריך להפריש דבר שלם ולא פרוסה (דבר 'אחד' שלם ולא חלק מדבר אחר)?

אלא בהכרח מדובר שהוא הפריש אותם בלישה. דהיינו הוא לש מכל מין ומין עשר חלות קטנות, ואז הוא הפריש מכל מין חלה אחת, ולאחר שהוא הפריש את החלה הוא חזר ולש את כל התשע חלות שנשארו מאותו המין לחלה אחת גדולה.